

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

4/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/4(4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холиқулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

- Курбанова Земфира Ибрагимовна*
КАРАКАЛПАКСКАЯ ЖЕНЩИНА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИЙ
КАРАКАЛПАКСТАНСКОГО ОБЩЕСТВА ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВЕКА 10-18
- Норов Шухрат Сувонович*
УЧАСТИЕ МОЛОДЁЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ: ИСТОРИЧЕСКИЙ
АНАЛИЗ НА ПРИМЕРЕ ЗАРАФШАНСКОГО ОАЗИСА 19-25
- Холхужаева Юлдуз Уралбоевна*
XIX АСР ИККИНЧИ ЯРМИ XX АСРЛАРДА САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ КАТТАҚЎРҒОН
БЎЛИМИ АҲОЛИСИНИНГ ТОИФАЛАРИ ВА МИЛЛАТЛАРИ ТАРКИБИ..... 26-31
- Ochilova Oydiyona Rahmiddinovna*
O'RTA OSIYODA XONLIKLAR DAVRIDA TIBBIYOTNING RIVOJLANISHI 32-35
- Ergashev Mavlon Eshniyozovich*
CHAG'ANIYONDA HUNARMANDCHILIKNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI 36-40
- Ollomuradov Nurali Yoqub o'g'li*
SHAHAR AHOLISINING IJTIMOIIY HAYOTIDAGI O'ZGARISHLAR VA MUAMMOLAR TAHLILI (XX
ASRNING 70-80 YILLARI O'ZBEKISTONNING JANUBIY VILOYATLAR MISOLIDA) 41-44
- Baxriddinov Odiljon Jamshid o'g'li*
MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY
TADBIRKORLIKNING VUJUDGA KELISHI VA UNING YOSHLAR HAYOTIDA TUTGAN
O'RNI 45-50
- Arslonbekov Nursulton Azizbek o'g'li*
ZIYOVUDDINXON IBN ESHON BOBOXONNING ARAB MAMLUKATLARIDA BO'LGAN DASTLABKI
SAFARI VA UNING NATIJALARI 51-55
- Нурметова Фазилат Илхомовна*
ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН-КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАРИНИНГ ЯНГИ
БОСҚИЧИ..... 56-61
- Рахманова Мавлуда Эркин қизи*
ЎЗБЕКИСТОН ССРГА МАЖБУРИЙ КЎЧИРИЛГАН ХАЛҚЛАРНИНГ ИККИНЧИ ЖАҲОН
УРУШИДАН КЕЙИНГИ ИҚТИСОДИЙ ВА ИЖТИМОИЙ ҲАЁТИ ТАРИХИ..... 62-66

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

- Avlokulov Anvar Ziyadullayevich*
HISOB SIYOSATI AUDITI NATIJALARINI UMUMLASHTIRISH VA BAHOLASH
TARTIBI 67-71
- Исманов Иброхим Набиевич*
ИСЛОМИЙ МОЛИЯГА МУВОФИҚ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ: МУАММОЛАР ВА
ИМКОНИАТЛАР..... 72-81

Murtozayev Sardorbek Abdijalil o'g'li

О'ЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙОТИГА ТО'Г'РИДАН-ТО'Г'РИ ХОРИЙИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ВА ИНСТИТУТСИОНАЛ АСОСЛАРИ 82-88

Умаров Абдувахоб Турсунович

ҲУДУДЛАРИНИ БАҲҚАРОП РИВОЖЛАНТИРИШ ДАСТАКЛАРИ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИМКОНИЯТЛАРИ 89-97

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Jumaniyozova Sabohat Bekturdiyevna

АНТРОП ТАМОЙИЛ ҲАҚИДАГИ ФАЛСАФИЙ ҚАРАШЛАРНИНГ ДИНАМИКАСИ 98-102

Majitov Maxmud

МА'НАВИЙ ТАРБИЯНИНГ МА'РИФАТЛИ ШАХС РИВОЖИДАГИ О'РНИ 103-108

Xamrayev Sardorbek Sharafutdinovich

БАҲҚАРОП ЕКОТУРИЗМНИ ЯРАТИШДА ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА ТАБИАТ БИРЛАШИШИНИНГ ИҶТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ҲАТЛАРИ 109-112

Vaxobova Dilfuza Roziqovna

АБУ АБДУЛЛОҲ РУДАКИЙНИНГ АДАБИЙ – МА'НАВИЙ МЕРОСИ Г'АРБ ОЛИМЛАРИ ТОМОНИДАН О'РГАНИЛИШИ 113-119

Karimov Ulmasbek

ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ ВА ТАДБИРКОРЛИК МАДАНИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ФАЛСАФИЙ ҲАТЛАРИ 120-125

Matnazarova Muhayyo, Aripova Nasiba

ЕТНИК-БАҲРИКЕНГЛИК-МИЛЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ АСОСИЙ МЕХАНИЗМИ СИФАТИДА 126-130

G'ulomov Obid G'ayratovich

ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА - YOSHLAR МА'НАВИЯТИГА ТА'СИР ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР 131-134

Яздонов Зиқирилло Шуқуриллович

МОВАРОУННАҲР ВА ХУРОСОНДА СЎФИЙЛИК АНЪАНАЛАРИНИНГ БОҒЛИҚЛИГИ ВА ЎЗАРО ТАЪСИРИ 135-139

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Boboraimova Maftuna Asatullo qizi

ХИТОЙ ВА ИНГЛИЗ ТИЛИДА ҲУРМАТ КАТЕГОРИЯСИНИ ИФОДАЛОВЧИ "МУРОҲААТ" ЛЕКСЕМАСИНИНГ ҚО'ЛЛАНИШИ 140-146

Xursanov Nurislom Iskandarovich

ДРАМАЛАРДА МЕТОФОРЛАРНИНГ СОТСИАЛ ХОСЛАНИШИ (ИНГЛИЗ ВА О'ЗБЕК ТИЛЛАРИ МИСОЛИДА) 147-151

Atadjanova Sevara Bekmurotovna

САҲОНАТНОМА ЖАНРИНИНГ ГЕНЕЗИСИ ВА ТАРАҚҚИЙОТИ 152-160

Каюмова Нодира Карим кизи

ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В РЕЧИ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА ... 161-166

<i>Мукумов Махмуд Худайбердиевич</i> ИЛМИЙ МАТНЛАРНИНГ ЛИНГВИСТИК ВА ЭКСТРАЛИНГВИСТИК ОМИЛЛАРИ	167-171
<i>Нарзуллаева Мафтуна Одилбек кизи, Юсупова Шохсанам Мирзали кизи, Иссагуллаева Феруза Ражабовна</i> ВОПРОСЫ ТИПОЛОГИИ И ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ БЫТОВОЙ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ)	172-176
<i>Mirobidova Nilufar Murodjon qizi</i> O‘ZBEK AYOLLAR NUTQIDA KONNOTATIV MA‘NONING IFODALANISHI	177-180
<i>Murtazayeva Hadicha Nuriddinovna</i> TIBBIY TERMINOLOGIYANING YASALISH XUSUSIYATLARI	181-185
<i>Камбарова Маржан Адил қизи</i> АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ И ИХ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ В АНГЛИЙСКОМ, РУССКОМ, УЗБЕКСКОМ, КАЗАХСКОМ ЯЗЫКАХ	186-191
<i>Nizomova Iroda</i> INGLIZ VA O‘ZBEK NASRIDA “O‘GAY ONA” OBRAZINING BADIY TASVIRI	192-197
<i>Mamanazarova Gulhayo Ilhamjanovna</i> METODOLIK KELAJAKLAR: KOGNITIV STILISTIKANI BOG‘LASH	198-203
<i>Sobirova Zarnigor Rahimovna</i> “DIALEKT” VA “DIALEKTIZM” TUSHUNCHASI: INGLIZ DIALEKTLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	204-209
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Jurayev Sherzod Yuldashevich</i> DAVLAT BOSHQARUVI VA DAVLAT XIZMATINI RAQAMLASHTIRISHNING MOHIYATI VA UNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI HORIJIIY TAJRIBA MISOLIDA	210-213
<i>Ражабов Нариман Шарифбаевич</i> БИОЛОГИК РЕСУРСЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШДА ЭКОЛОГИК МЕЪЁРЛАШНИ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ	214-219
<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o‘g‘li</i> ATOM ENERGIYASIDAN FOYDALANISHNING EKOLOGIK-HUQUQIY MUAMMOLARI ...	220-229
<i>Когамова Асель Шукирбавна</i> ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ОПЫТ, ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ	230-235
<i>Qilichova Munira Azimjon qizi</i> ISLOM MOLIYASI TALABLARI ASOSIDA UY-JOYNI MOLIYALASHTIRISH SHARTNOMALARINING O‘ZIGA XOS JIHATLARI	236-247
<i>Панабергенова Жамиля</i> ОПРЕДЕЛЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ.....	248-254
<i>Qurbonov Doniyorbek Davlat o‘g‘li</i> KONSTITUTSIYA VA QONUNNING USTIVORLIGI – HUQUQIY DAVLATNING ASOSIY BELGISI	255-259
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	

<i>Axmedov Akmal Yusufovich, Sherqo'ziyeva Zarnigor</i> BO'LAJAK PSIXOLOGLARNING O'QUV FAOLIYATIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH	260-264
<i>Ibragimova Xurshida Xusanbayevna</i> IJTIMOIY ADAPTATSIYA PSIXOLOGIK MUAMMO SIFATIDA	265-269
<i>To'lanova Mahliyo Murotali qizi</i> BO'LAJAK PEDAGOGLARDA KASBIY DEFORMARSIYANI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK USULLARI	270-274
<i>Qurbonova Nozima</i> OLIV TA'LIM MUASSASALARINING BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARIDA TARG'IBOTCHILIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH	275-280
<i>Abdullayeva Bahriniso Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARINI SPORT MURABBIY ASOSIDA KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASH TEXNOLOGIYALARI	281-287
<i>Esanova Gulchehra</i> FUTBOLDA TAYYORGARLIK JARAYONINI BOSHQARISH VA TESTLAR YORDAMIDA JISMONIY SIFATLARNI BAHOLASH MASALALARI	288-292
<i>Qurbonmurodov Egamberdi</i> YOSH BASKETBOLCHILARNI KOMPLEKS TAYYORLASH	293-298
<i>Erkinova Lutfiya Qudratovna</i> LOYIHA METODI AN'ANAVIY USULLARGA TO'LDIRUVCHI SIFATIDA.....	299-303
<i>Sanoyev Gaybullo Abduraxmonovich</i> AJDODLAR MEROSINI O'RGANISH JARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING SAVODXONLIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI	304-310
<i>Ibadullaeva Zamira Kuanishovna</i> MUSIQA FANI DARSIDA PEDAGOGIK METOD VA TEXNOLOGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA O'QITUVCHINING KASBIY MAHORATI	311-315
<i>Babayev Anvar Axmedovich</i> FUTBOLCHILARNING STRATEGIK VA TAKTIK TAYYORGARLIGI: ENG YUQORI SAMARADORLIKKA INTILISH	316-320
<i>Давыдова Руфина Артуровна</i> РОЛЬ ГУМАННО-ЛИЧНОСТНОЙ ПЕДАГОГИКИ Ш.А.МОНАШВИЛИ В РАЗВИТИИ ЛИЧНОСТИ УЧАЩЕГОСЯ	321-327
<i>Омонов Даврон Алишерович</i> ВИДЫ УДАРОВ НОГАМИ В КИКБОКСИНГЕ	328-333
<i>Kayimova Nargiza</i> THE IMPORTANCE OF USING LITERATURE IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	334-338
<i>Ismoilov Erkin Mengnimurotovich</i> O'SMIRLIK DAVRIDA INTELLEKTUAL VA EMOTSIONAL RIVOJLANISHNING XUSUSIYATLARI	339-343

Received: 05 June 2024
Accepted: 15 June 2024
Published: 25 June 2024

Article / Original Paper

NEW UZBEKISTAN – A NEW LEVEL OF RELATIONS WITH THE STATE OF SOUTH KOREA

Nurmetova Fazilat Ilhomovna

University of Journalism and Mass Communications of Uzbekistan

Abstract. In recent years, foreign economic relations of Uzbekistan with many countries of the world have been expanding. In this regard, Uzbekistan has established strong relations with the Republic of Korea. The article analyzes a new stage of relations with the Republic of Korea and the Republic of Uzbekistan - It is stated that a new stage has begun in the history of relations between the Republic of Korea.

Key words: Republic of Korea, foreign policy, strategy, declaration, investment, capital, export.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН-КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАРИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Нурметова Фазилят Илхомовна

Ўзбекистон журналистика ва оммавий-коммуникациялар университети

Аннотация. Сўнги йилларда Ўзбекистон жаҳондаги кўплаб мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқалари кенгайиб бормоқда. Бу борада Ўзбекистон-Корея Республикаси билан мустақам алоқаларни йўлга қўйган. Мақолада Янги Ўзбекистон-Корея республикаси давлати билан муносабатларининг янги босқичи таҳлил қилинган бўлиб, Ўзбекистон билан Корея Республикаси ўртасида алоҳида стратегик шериклик тўғрисидаги Қўшма декларация сиёсий, савдо-иқтисодий, инвестициявий, молиявий-техник ва маданий-гуманитар соҳаларда иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришга қаратилган Ўзбекистон-Корея Республикаси муносабатлари тарихида янги босқични бошлаб берганлиги баён қилинган.

Калит сўзлар: Корея Республикаси, ташқи сиёсат, стратегия, декларация, инвестиция, капитал, экспорт.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI4Y2024N09>

Кириш. Мамлакатимизнинг мустақил ташқи сиёсатини шакллантиришда Ўзбекистоннинг Корея Республикаси билан ўзаро ҳамкорлиги муҳим ўрин тутди. Икки мамлакат ўртасида бир қатор соҳаларда барқарор ҳамкорлик узоқ йиллардан буён давом этиб келмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев таъкидлаб ўтганидек, “Айни вақтда мамлакатимиз босиб ўтган тараққиёт йўлининг чуқур таҳлили, бугунги кунда жаҳон бозори конъюнктураси кескин ўзгариб, глобаллашув шароитида рақобат тобора кучайиб бораётгани давлатимизни янада барқарор ва жадал суръатлар билан ривожлантириш учун мутлақо янгича ёндашув ҳамда тамойилларни ишлаб чиқиш ва рўёбга чиқаришни тақозо этмоқда”. [1]

Ўзбекистон-Корея дўстлик ва алоҳида стратегик шериклик муносабатларини янада мустақамлаш, кўп қиррали ҳамкорликни кенгайтириш йўллари кўриб чиқилади.

Энг аввало, “яшил” иқтисодиёт, рақамлаштириш, инновациялар ва юқори технологиялар, таълим, соғлиқни сақлаш ва бошқа устувор йўналишларда амалий ҳамкорлик бўйича дастур ва лойиҳаларни илгари суришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳозирги кунда эса Ўзбекистон Республикаси ва Корея Республикасини халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган тамойиллари ва нормаларига асосланган анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари боғлаб туради. Икки давлат сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳаларда икки томонлама ҳамкорликни чуқурлаштиришга катта эътибор қаратмоқда. Ҳар томонлама муносабатларнинг барча соҳаларда муваффақиятли ривожланишига мамлакатлар ўртасида ҳеч қандай сиёсий муаммоларнинг йўқлиги, мустақкам шартномавий-ҳуқуқий база ёрдам бермоқда.

Адабиётлар таҳлили ва методология.

Ўзбекистон Республикаси ва Корея Республикаси ўртасидаги муносабатларни ўрганиш бўйича чоп этилган монографик пландаги тадқиқотлар, фактология, тизимли таҳлил, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг нутқлари, қонун ҳужжатлари ва оммавий ахборот воситаларида чоп этилган даврий нашрлардаги материаллар ташкил этади.

Муҳокама. Ҳар бир суверен давлат ўз истиқболига эришиш учун бир вақтнинг ўзида ҳам ички, ҳам ташқи сиёсатда самарали фаолият юритиши талаб этилади. Мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаёти ривожлангани сари ташқи сиёсатдаги тенденциялар ҳам янги қирралар билан бойиб боради. Давлатнинг ташқи сиёсати деганда икки давлат ёки кўп томонлама платформалар ёрдамида бошқа давлатлар билан ўзаро муносабатлари орқали боғлиқ бўлган мақсад ва фаолияти тушунилади. Кенгроқ маънода эса ташқи сиёсат – халқаро муносабатларнинг турли субъектлари – давлатлар, уларнинг бирлашмалари ва блоклари, хорижий жамоат бирлашмалари, глобал ва минтақавий ташкилотлар билан муносабатларни тартибга солувчи давлатнинг халқаро майдондаги фаолияти дейишимиз мумкин.

Кейинги йилларда Ўзбекистон жаҳондаги кўплаб мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқалари кенгайтириб мустақкамланиб бормоқда. Бу борада Корея Республикаси билан мустақкам алоқаларни йўлга қўйган. Ўзбекистон ва Корея Республикаси ўртасидаги муносабатларни ҳисобга олган ҳолда, ҳар иккала давлат ўртасидаги ҳамкорликнинг устувор йўналишлари 2006 йилдан “Корея Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги стратегик шериклик тўғрисидаги қўшма декларация” ва 2017 йилдан бошлаб “Стратегик шериклик муносабатларини ҳар томонлама чуқурлаштириш тўғрисида қўшма баёнот” ҳужжатларда ўз аксини топган. Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 22-25 ноябрь кунлари Сеулга давлат ташрифи Ўзбекистон Республикаси ва Корея Республикаси ўртасидаги муносабатларда янги саҳифа очди. Ташриф доирасида давлатлараро, ҳукуматлараро ва идоралараро 20 дан ортиқ битим, шунингдек, умумий қиймати 10 миллиард АҚШ долларида зиёд бўлган 64 та ҳужжат ва келишувлар имзоланди. Жумладан Hyundai, Evergreen Holdings, Youngone Corporation, Hwachon Plant-Gemco каби компаниялар билан бир қанча йирик сармоявий шартномалар имзоланди. Шу билан бирга, Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш масаласида Ўзбекистоннинг корейлик мутахассислари томонидан техник, маслаҳат ва эксперт ёрдами кўрсатиш бўйича келишувга эришилди.[2]

Шунингдек, 2019 йилда ўзаро товар айирбошлаш 2018 йилга нисбатан 27 фоизга, жумладан, экспорт 30,1 фоизга ўсди. Бундан ташқари, 2019 йилда Ўзбекистонда Корея Республикасининг 198 та корхонаси ташкил этилди.

2022 йил 1 июль ҳолатига кўра, Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, Ўзбекистонда хорижий капитал иштирокида рўйхатга олинган корхоналар ва ташкилотлар сони 14353 тани ташкил этади. Ўзбекистонда капитал қўйилмалар иштирокидаги етакчи хорижий компаниялар қўйидаги миллат вакилларига эга: руслар (2654 компаниялари), Туркия (2032 компания), Хитой (2011 компания), Қозоғистон (1161 компания) ва Корея Республикаси (905 компания).[3]

Корея Республикаси Ўзбекистонда инфратузилма лойиҳаларини фаол ривожлантирмоқда, шунингдек, маркали электроника, асбоб-ускуналар, косметика ва фармацевтика маҳсулотларни ишлаб чиқарувчи корхоналар тармоғини ривожлантирмоқда.

“General Motors” компаниясининг Ўзбекистоннинг учта шаҳрида автомобиллар ишлаб чиқариш бўйича биргаликдаги ишини ана шундай ҳамкорликнинг ёрқин мисоли сифатида кўриш мумкин; 2020 йилда бошланган Марказий Осиёдаги ягона кластер – “Ташкент Пҳарма Парк” кластерининг қурилиши; 2018 йилдан бошлаб Ўзбекистон савдо уйини барча Корея ва Ўзбекистон маҳсулотларини импорт ва экспорт қилиш билан ишлашда қўллаб-қувватлаш; Устюрт газ-кимё мажмуасидаги истиқболли инвестиция лойиҳаси ва бошқа муваффақиятли ўзаро манфаатли лойиҳалар.[3]

Бугунги кунда Ўзбекистонда республиканинг турли ҳудудларида бир қанча маданият марказлари мавжуд. Шу билан бирга 2014 йилда Тошкент шаҳридаги Инҳа университети ташкил этилди. Умумэтироф этилган халқаро талаблар ва стандартларга мувофиқ олий маълумотли юқори малакали кадрларни тайёрлашни ташкил этиш, мамлакатнинг мактабгача таълим муассасаларида кўп йиллар давомида етишмай келаётган педагог ва тарбиячилар ўрнини тўлдириш, инновацион муҳитни шакллантириш, ривожланган хорижий мамлакатларнинг етакчи олий таълим муассасалари билан узоқ муддатли муносабатларни янада ривожлантириш мақсадида, Пучон университетининг Тошкент шаҳрида Пучон университетини (кейинги ўринларда Университет деб юритилади) ташкил этилди.[4]

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифаларга мувофиқ қурилиш, архитектура, электротехника ва бошқа талаб юқори бўлган йўналишларда олий маълумотли малакали кадрларни тайёрлаш мақсадида, 2020 йилда Тошкент шаҳридаги Ажу университети (Корея Республикаси) Ажу университети билан ҳамкорликда ташкил этилган.[5]. Бугунги кунга келиб, Корея Республикасида таълим олаётган талабалари сони 11000 тадан ошган. Сўнги Корея таълим олаётган чет эллик талабаларнинг 6,4% ни, ўзбекистонлик талабалар ташкил қилади.[6]

Корея Республикаси Президенти Мун Чжэ Иннинг 2019 йил 18-21 апрель кунлари Ўзбекистон Республикасига Давлат ташрифи Ўзбекистон-Жанубий Корея ҳамкорлиги тарихидаги ғоят муҳим воқеалардан бири бўлди ва икки мамлакатнинг ўзаро муносабатларини «алоҳида стратегик шериклик» даражасига олиб чиқди.

Давлат раҳбарлари иштирокида дўстона ва амалий муҳит ўтказилган самарали музокаралар ҳамда тадбирлар олий даражадаги фаол сиёсий мулоқотни янада давом

этириш муҳимлигини тасдиқлайди, бу эса иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро ишонч ва очиқликни сақлаб қолишнинг омили ҳисобланади. Ўзбекистон Республикаси билан Корея Республикаси ўртасида алоҳида стратегик шериклик тўғрисидаги Қўшма декларация, 16 та ҳукуматлараро ва идоралараро ҳужжатлар, шунингдек, савдо-иқтисодий ва инвестициявий соҳаларда 12 миллиард доллардан кўпроқ миқдорда битимлар тўплами имзоланди.

Жумладан, Корея Республикаси Президентининг 2019 йилда Ўзбекистон Республикасига ташрифи чоғида «Ўзбекнефтвергаз» АЖ билан «SK Engineering & Construction» компанияси ўртасида Бухоро нефтни қайта ишлаш заводини модернизация қилиш ва қайта қуриш бўйича ҳамкорлик келишуви имзоланган.

Ўзбекистон Республикаси билан Корея Республикаси ўртасида алоҳида стратегик шериклик тўғрисидаги Қўшма декларация сиёсий, савдо-иқтисодий, инвестициявий, молиявий-техник ва маданий-гуманитар соҳаларда иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамжиҳатликни чуқурлаштиришга қаратилган Ўзбекистон-Корея муносабатлари тарихида янги босқични бошлаб берди.[7] Корея Республикаси ва Ўзбекистон ўртасидаги савдо алоқалари йиллар давомида сезиларли ўсиш ва ривожланишни кўрсатди. 2022-йилда Корея Республикаси Ўзбекистонга 2,26 миллиард долларлик маҳсулот экспорт қилди, бунинг асосий экспорти автомобиллар, еҳтиёт қисмлар ва аксессуарлар ҳамда автомобиллардир. Бошқа томондан, Ўзбекистоннинг Жанубий Кореяга экспорти 31,3 миллион АҚШ долларини ташкил етиб, ўтга чидамли сементлар, қайта ишланган қоғоз массаси ва чакана бўлмаган соф пахта иплари экспорт қилинадиган асосий маҳсулотлардир.

Халқаро ҳамкорлик бўйича Корея Агентлиги (KOICA) йўналишидаги ҳамкорлик доирасида ҳам икки давлат ўртасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Ўзбекистон KOICA билан техник ҳамкорликни беғараз асбоб-ускуналар тақдим этиш, мутахассислар ва ходимларни ўқитиш, экспертлар ва кўнгиллиларни Ўзбекистонга юбориш йўналишларида амалга оширмоқда. Ушбу ташкилотнинг техник кўмагида 2019-йилда соғлиқни сақлаш соҳасида 13 миллион АҚШ долларига тенг иккита грант лойиҳаси якунланди ва Корея компаниялари иштирокида 29,6 миллион долларлик олти лойиҳа амалга оширилмоқда. 2020-2022 йилларда амалга ошириш учун қиймати 72,2 миллион долларлик яна ўн лойиҳа ишлаб чиқилмоқда. Бундан ташқари, Корея Экспорт-импорт банки билан ҳамкорликда Ўзбекистонга 2 миллиард долларлик ресурслар жалб қилинган.[8]

Корея Республикасининг Ўзбекистонга тақдим етган расмий тараққиёт ёрдами рақамларда ва айнан қайси соҳаларга йўналтирилганлигини кўришимиз мумкин. Корея расмий тараққиёт ёрдами маълумотларига кўра, Тараққиётдаги ҳамкорлик бўйича учинчи ўрта муддатли стратегиясида (2021-2025 йиллар) топ ҳамкор мамлакатлар рўйхати берилган бўлиб, Ўзбекистон ҳам ушбу рўйхатдан жой олган.[9]

Натижалар. Сўнгги беш йил давомида эса, Ўзбекистон-Корея муносабатлари икки давлат раҳбарлари ўртасидаги бой ва сермазмун сиёсий мулоқотга асосланган ҳолда сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Корея Республикаси Президенти Мун Чже Иннинг таклифига биноан 2020 йил 30 октябрь куни Сеул шаҳрида видеоанжуман шаклида бўлиб ўтган Шимолий иқтисодий ҳамкорлик иккинчи халқаро форумида ўз нутқи билан иштирок этди.

Шавкат Мирзиёев нутқида жаҳондаги мушкул вазият ва глобал инқироз шароитида айнан шундай кўп томонлама мулоқот янги хатар ва таҳдидларга самарали қарши туриш учунимконият яратиб, мамлакатларимиз барқарорлиги, фаровонлиги ва изчил тараққиётини таъминлашга хизмат қилишини алоҳида таъкидлади [10]. Бугунги кунга келиб ҳар икки давлатлар ўртасидаги товар айланмаси 544, 091 млн.долларни ташкил этмоқда.[11]Бу кўрсаткичлар Ўзбекистон ва Корея Республикаси ўртасидаги муносабатлар мустаҳкамланиб янги босқичга кўтарилганини кўрсатади.

Икки томонлама товар айрибошлаш динамикаси

млн. долл.

	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	1 кв. 2024 г.
Товар айрибошлаш	2 159,1	2 755,3	2 142,3	1 889,4	2 340,6	2 343,2	544,091
Экспорт	108,6	93,5	45,5	51,8	48,1	40,3	10,855
Импорт	2 050,5	2 661,8	2 096,8	1 837,6	2 292,5	2 302,9	533,236

Хулоса. Мамлакатларимиз ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганидан кейинги даврда Корея Республикаси вақт синовида тобланган ишончли дўстимиз ва ҳамкоримизга айланди. Ушбу мамлакат бугунги кунда Ўзбекистоннинг ташқи савдо соҳасидаги шериклари сафида тўртинчи ўринни эгаллаб тургани ҳам шундан далолатдир. Корея Республикаси Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатида, дунё ҳамжамиятида, иқтисодий-ижтимоий ўзгаришларда, халқаро масалаларда Ўзбекистоннинг синалган, ишончли стратегик ҳамкорига айланди. Ўз навбатида, Ўзбекистон билан сиёсий, иқтисодий жабҳаларда кенг алоқаларни йўлга қўйиш Корея томони манфаатларига ҳам тўла мос келади. Бундан келиб чиққан ҳолда томонлар яқинва узоқ истиқболда икки томонлама алоқаларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ҳаракат қиладилар.

Ўзбекистон Президентининг Корея Республикасига иккинчи давлат ташрифи мамлакатларимиз ўртасидаги алоҳида стратегик ҳамкорлик ва халқларимизнинг дўстона муносабатларида янги даврни бошлаб берди. Сўнгги йилларда узвийлик ва кўламдорлик касб этаётган самарали ҳамкорлик алоқаларимиз алоҳида стратегик даражага кўтарилишига хизмат қилди.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли фармони. <https://lex.uz/docs/3107036>
2. Khakimov, O. Uzbekistan – Korea: Prospects for Economic Collaboration. – 2021. – <https://review.uz/en/post/uzbekistan-koreya-perspektiv-ekonomicheskogo-sotrudnichestva>.
3. Средне- и долгосрочная торговая стратегия Кореи Политическая экономия и торговая стратегия «мягкой силы» // 한국의 중장기 통상전략의 정치경제와 소프트파워 통상전략. – 2023. – URL: <https://www.kiep.go.kr/>.

4. <https://nrm.uz/contentf?doc=548363 &products=1 vse zakonodatelstvo uzbekistana>
5. <https://nrm.uz/contentf?doc=569536 &products=1 vse zakonodatelstvo uzbekistana>
6. <https://uz.kursiv.media/2023-12-18/uzbekistan-v-trojke-stran-po-chislu-studentov-v-yuzhnoj-koree/>
7. Ўзбекистон Республикаси билан Корея Республикаси ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустақамлаш тугрисида” ги фармони ПҚ-4301-сонли қарори. <https://lex.uz/docs/4381081>
8. “Prospects for Economic Cooperation with Japan, the Republic of Korea and the UAE discussed”, 2020
9. Korea Official Development Assistance. 3rd Mid-term Strategy for Development Cooperation (2021-2025). Country Partnership Strategy. https://www.odakorea.go.kr/ODAPage_2022/eng/cate02/L02_S04_01.jsp.
10. Ўзбекистон ва Жанубий Корея президентлари онлайн-саммит ўтказди. <https://www.gazeta.uz/uz/2021/01/28/online-summit/>
11. Ташқи ишлар вазирлиги маълумоти.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/4(4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).